

Välkommen till

Nyhetsbrev nr 35

från Kalle Eriksson och Bjäreförlaget

"Vilket år" inspirerade många.

Mina frågor om "Vilket år" har verkligen engagerat. Många klarade den senaste uppgiften. Året då Tomas Eriksson blev världsmästare i körning med fyrspann, som var en av uppgifterna. Det var väl just den uppgiften som gjorde det extra lätt. Man kunde - som en läsare skrev - googla sig till rätt svar.

Helt utan Google-hjälp kunde Håkan Philipsson konstatera, att rätt årtal var 1990. Det var det året som golfbanan i Salomonhög invigdes. Invigare var ingen mindre än tennislegendaren Jan Erik Lundqvist. Håkan var där för att intervjua Janne för radions räkning. Även Håkan Eriksson visste förstås, att årtalet var 1990. Han var ju själv med på vagnen när det begav sig, dvs då hans bror blev världsmästare!

Tack

Tack alla. Inte bara för inskickade svar på uppgifterna utan också för de vackra och positiva orden om mina Nyhetsbrev. Jag blir röd. Och glad, förstås.

Ännu en årtalsfråga

Vilket år inträffade allt detta?

- Kursverksamheten i Lund förvärvar hotell Båstad.
- Larm i V. Karup. Mejeriet hotas av nedläggning.
- Jordbruksminister Svante Lundqvist besöker Båstad och Bjäre för att bl.a. ta en titt på de stora husbyggnadsplanerna på Åsen.
- Strid om hamnutbyggnad i Torekov. Demonstration i Båstad inför kommunfullmäktiges möte.
- Poststationen i V. Karup stänger för gott. "Stadsbrevbäring" införes i Torekov.
- Kommunfullmäktige i Båstad klubbar byggandet av ny förvaltningsbyggnad.
- V. Karups IF firar jubileum. Damlaget glädjeämne.
- Stor demonstration i Båstad mot tennismatch. Stort polispådrag. Sverige håller andan. Pressens rubriker i "världskrigsformat."

Rätta svaren på språktestet.

Här är lösningarna på förra Nyhetsbrevets språkfråga. Nordvästskånska dialektuttryck översatta till svenska.

Fajla=fattas. Fedja= arbeta. Fjede=tjäle. Fjela= stoppa korv. Flase= slarvig person. Fnedra= fnittra. Fora= utfodra. Framad=främmande. Framtiss=

våras (Ex.: De va i framtiss nån gång). Froedan= vårfrudagen. Fryna=rynka på näsan. Fyga= fyka. (Snön flyger.) Fyle= fåglar. (Skällsord som även kan avse människor.) Fårtröden=avundsjuk. Fårrvänne=uppsjö, mängd av. Fåstelansbålla= fastlagsbullar. Färas= bråka (va färas ni för?)

Ny språkuppgift.

Eftersom så många har reagerat positivt på mina språktest fortsätter jag. Vi har kommit till bokstaven G:

Gauare. Gauragräs. Glopogga. Glötted. Glöttapanna. Gnadd. Gohälli. Govelen. Graudasked. Graupaug. Grimmed. Grisk. Groavär. Gråmla. Gräda. Gånted. Gäre. Gökal.

Därför tänder vi fyra adventsljus

Göteborgarna har sin humor. Västgötarna har sina historier.

Västgöta-Bengtsson har bidragit till att hans landskaps rika skatt av historier har bevarats åt eftervärlden.

Låt oss låna ett par godbitar ur denna rika skatt från Västergötland:

Det var på den tiden då det förekom husförhör. Prästen frågar:

- Varför är det fyra ljus i adventsstaken?

Viktor:

- Dä ä fyra hål i staken.

Låt oss ta en till. Vi kan hålla oss kvar på husförhöret:

Prästen, vänd till mor Augusta:

-Vad menas med underlåtenhetssynd?

-Jaa, De e ente lätt å svara på. De e la de, når en bler gammel så en ente orkar sunda.

Trots "risken" med Google

tar jag den här gången med en årtalsfråga, som inte är begränsad till Bjäre utan har ett nationellt och även internationellt innehåll. Vilket år inträffade allt detta:

- Högern gnisslade tänder över att riksdagen släppt fram en radikal statsminister, liberalen Karl Staff. Den nye statsministern lät ställa in ett beslutat bygge av en pansarbåt. Det blev startskottet för en våldsam propagandaoffensiv. Dramat skulle kulminera två år senare.
- Vetenskapsmannen Alfred Wegener lanserar teorin att Afrika och Sydamerika en gång hört ihop. Han hade funnit att dessa båda pusselbitar passade ihop perfekt. De hade bara glidit ifrån varandra.

Så ett par uppgifter som förmodligen gör årtalsfrågan lite för lätt:

- I Stockholm arrangeras olympiska Spel. Sverige blir bästa nation. 23 guld! 24 silver! 17 brons!
- Den "osänkbara" Titanic kolliderar med ett isberg och sjunker i Atlantens djup.

Gammalsvenskby - en otrolig historia

I våras tillbringade jag en vecka hos en privatfamilj i en liten by mitt ute på den ukrainska stäppen. Byn heter Gammalsvenskby. Här bor ättlingarna efter en grupp svenskar, som 1781 utvandrade från den då svenska ön Dagö och som slog sig ner där ute på den då helt öde stäppen. Det var ett område som den ryska kejsarinnan Katarina II ville kolonisera.

Under alla de år som gått har ättlingarna till utvandrarerna fått uppleva ideliga påfrestningar - farsoter, förföljelser, angrepp från kosacker, torr-perioder med missväxt, två världskrig, Stalins terror-välde. Listan på elände kan göras lång.

Under min vistelse i byn fotograferade jag förstås flitigt. Såväl före som efter besöket har jag läst praktiskt taget allt som finns att läsa (och det är mycket...!!!) om denna by och dess invånare. Det är verkligen en otrolig historia!

Nu vill jag dela med mig. Arbetet med att utforma ett bildspel och en föreläsning pågår. Om ett par månader hoppas jag vara klar för visning - på föreningar och i andra sammanhang där det kan finnas ett intresse.

Brefven till Janne nu samlade i en bok

När jag arbetade med min bok Bjärebor berättar om Bjäre fick jag ännu en gång en illustration av, hur värdefulla de gamla breven är som historiska dokument. Brevens innehåll ger en speciell närhet till människorna och det dagliga livet i byn.

En av de brevsamlingar som jag under arbetet hade förmånen att ha tillgång till var breven till sjökaptenen Janne Nilsson från Ramsjö.

Hela brevsamlingen omfattar inte mindre än 200 brev. I min bok kunde jag naturligt nog bara få utrymme till en del av denna skatt.

Nu kan vi emellertid ta del av HELA brevsamlingen. Detta tack vare kaptенens barnbarn, Göran Ramfors. Bo C.E. Ramfors och Catharina Andréen. De har sett till, att de mer än 200 breven samlats i en bok: Brefven till Janne. Som hjälp vid utformningen av boken har man haft Birgitta Jansson i Torekov.

Boken kan du köpa i bokhandeln i Båstad, Lanthandeln i Ramsjö, hamnkiosken i Ramsjö och ICA-butiken i Torekov.

Den här boken är så viktig som kunskapskälla om den aktuella tiden att jag förmodligen kommer att uppmärksamma den i olika sammanhang framöver.

Kolla hemsidan - www.bjareforlaget.com - under rubriken Bjäre som jag ser det.

Vem vet. Kanske dyker det upp glimtar från breven även i kommande Nyhetsbrev. I breven finns - bland mycket annat intressant - många spännande belysningar av och illustrationer till två av den tidens stora företeelser i Bjäre: sjöfarten och utvandringen.

Vardagslivets hjältar

Under mitt ständigt pågående arbete med att gräva i vår lokala historia träffar jag då och då på personer som - oftast i det tysta - har utfört sådant, som jag tycker är vardagslivets hjältedåd. Efterhand som jag upptäckt hjältarna har jag fört upp dem på en "hjältelista", med korta kommentarer om var och en.

När jag för en tid sedan tog mig tid att se efter, vilka hjältar jag hade i min "samling", upptäckte jag att alla var kvinnor!!

Varför, undrade jag själv. Förmodligen var det min definition av ordet hjälte i detta sammanhang: Personer som verkat i det tysta. Ofta under svåra umbäranden. Dessa kvinnor hade fött många barn. 10 barn var inte ovanligt i den gruppen.

Nu funderar jag på att skriva om dessa hjältar. De är verkligen värda att bli uppmärksammade. Men: min förteckning över hjältar är givetvis inte komplett. Det finns säkerligen många fler, som borde komma med i min presentation. Därför: har du något tips på någon "vardagslivets hjälte" i Bjäre önskar jag, att du hör av dig. Gärna via e-post.

I en första omgång kommer jag att inrikta mig på våra hjältar bland kvinnorna. Sedan kan det bli dags att göra en motsvarande presentation av bjärebygdens hjältar bland männen. Ty visst finns det även sådana!

Då och då får jag frågor om mina egna böcker. Finns det ex kvar? Jodå. Svaret är, att några ex av resp. bok har jag kvar. Här är titlarna:

- Så blev Båstad tennis
- Bilder av ett sekel i Bjäre
- Vår Bjäre historia i bild
- Bjärebor berättar om Bjäre.

Du kan kontakta mig direkt på kalle@bjarenet.com

Då får du också veta, att du som läsare av mina Nyhetsbrev har en speciell rabatt på mina böcker

Avslutar som vanligt:

Om du i fortsättningen INTE vill ha mina Nyhetsbrev - skicka ett mejl om detta.

Kalle

Kalle Eriksson
Bjäreförlaget
Hallavaravägen 102
269 91 Båstad
Tel. 0431-365332